

M. BOSCH , C. HERNANDEZ MOR
QÜESTIONS I PREGUNTES ENTORN DE LA PRACTICA I LA TEORIA DE
L' "ART CONCEPTUAL".

Gener, 1974

PROPOSITS DE L'ENQUESTA

Aquesta enquesta està orientada a suscitar l'explicitació de les opinions que, sobre les qüestions que s'hi plantegen, sustenten més o menys conscientment els grups i individus del país que practiquen l'anomenat "art conceptual", i també els crítics i individus que d'alguna manera coneixen la pràctica "conceptual", s'interessin o no per ella.

El que es pretèn principalment amb l'enquesta és trobar uns punts nodals per a una anàlisi orientada a clarificar els diversos aspectes de la pràctica i de la teoria de "l'art conceptual": les preguntes de l'enquesta estan plantejades en tal sentit; les respostes a l'enquesta, junt amb les preguntes, formaran un text que, d'alguna manera, contribuirà a la dita clarificació.

Pràctica i teoria (reflexió sobre la pràctica i els seus condicionaments i implicacions, però també indicació per a la pràctica) són dos aspectes interrelacionats dialècticament; cap dels dos no és pensable ni factible sense l'altre. La manca de teoria explícita o sistematitzada no suposa la inexistència de teoria implícita: l'"absència" de teoria és ja una teoria. Sense teoria artística revolucionària no pot haver-hi pràctica artística revolucionària, i a la inversa.

SUPOSITS DELS QUE PARTEIX L'ENQUESTA

Els objectius, o els trets, principals, o, si més no, els més característics, és a dir, les generalitats bàsiques de la vostra pràctica, segons es dedueix de les accions, textos, documents, xerrades, etc..., són:

a) La voluntat d'efectuar una reflexió dirigida a l'anàlisi de la pràctica artística en general: del procés de treball artístic, de la seva especificitat, i del seu entorn, és a dir, els condicionaments, connotacions i implicacions socials, a diversos nivells, de la pràctica artística i dels productes que en resulten.

b) qüestionament i contestació de la pràctica artística tradicional i de l'entorn en què es produeix i es manifesta; qüestionament i contestació que, mitjançant i a partir de la revulsió, i junt i a partir també de la reflexió i de l'experimentació, intenten d'èsser mitjans per assolir una.

c) incidència social de la vostra pràctica; incidència gairebe limitada, ara com ara, i en tant que necessari primer pas, a l'adopció d'una actitud polèmica i contestatària, que es fa evident a tots els nivells de la vostra pràctica, enfront dels hàbits, esquemes i interessos de l'àmbit artístic i cultural.

d) la recerca de la participació activa a les accions, investigacions i activitats en general, del tradicional "espectador", per tal de substreure'l del habitual "voyeurisme", de la seva passivitat i d'un punt de vista tòpic i allunyat d'una autèntica mirada crítica.

e) i la recerca, mitjançant l'experimentació, de nous camps i possibilitats "artístiques" a partir de la voluntat de no limitar-se a les accions, documentacions, mostres, etc..., sinó, alhora, de promoure, participar i intervenir, d'acord amb un criteri selectiu, en debats, polèmiques, discussions i altres manifestacions que pertoquin més o menys directament a la pràctica artística.

QÜESTIONS I PREGUNTES

Les respostes, si us plau, escribiu-les en un(s) paper(s) a part, posant-hi davant les xifres que encapçalen cada pregunta.

Més que no pas respostes concises n'hi interessin de raonades, argumentades i matisades. En cas de preguntes molt concises, expliqueu a continuació, si ho considereu escaient, el perquè de cada resposta, encara que sigui mínimament.

Si ho estimeu convenient, afegiu-hi preguntes (i respostes) sobre qüestions que l'enquesta no planteja.

1.- Penses que els cinc punts o supòsits anteriors (a,b,c,d,e) sintetitzen esquemàticament les generalitats bàsiques de la vostra pràctica?

1.1.- Si la resposta a l'anterior pregunta és més aviat negativa, apunta les generalitats que tu jutges bàsiques a la vostra pràctica.

1.2.- Si la resposta a la pregunta 1. és positiva, penses que cal afegir-hi algun altre supòsit més? Quin o quins?

1.3.- Hi suprimiries algun dels cinc supòsits? Quin o quins?

1.4.- Quines matisacions i rectificacions hi faries a l'argumentació del supòsits?

2.1.- Si penses que, per a la finalitat que l'enquesta es proposa (la clarificació dels diversos aspectes de la pràctica i de la teoria de l'"art conceptual"), no és eficaç partir dels precedents supòsits (a,b,c,d,e), de quines altres consideracions partiries?

2.2.- En el cas que pensis que no és útil partir dels precedents supòsits, explica el perquè; i indica els punts de vista a partir dels quals opines que seria convenient plantejar, ara com ara, una enquesta; i raona el perquè dels punts de vista que proposes.

3.- Els dos aspectes de la pràctica artística (1/ l'especificat, i 2/ el seu entorn) són completament i, en certa manera, inseparables. No obstant això, segons la conjuntura que atravesi la vostra pràctica en particular, i les pràctiques artístiques i culturals en general (en tant que reflexes de les altres pràctiques socials), un dels dos aspectes pot esdevenir principal o prioritari a l'hora d'incidir-hi. Aceptat l'anterior raonament, quin

d'ambdós aspectes (1/ l'especificitat del procés "artístic" "conceptual" en particular, i del procés artístic tradicional en general, i 2/ l'entorn de l'especificitat: condicionaments i implicacions socials al camp artístic i extraartístic) jutges que és, ara com ara, a l'actual conjuntura, prioritari quant a treballar-hi i incidir-hi?

4.- Cal efectuar un esforç prioritari sobre la pràctica (accions, experimentacions, etc...) o bé sobre la teoria (pràctica teòrica: textos teòrics, manifestos, col.loquis, polèmiques, discussions, etc...), tot i tenint en compte que la pràctica "conceptual" comporta implícitament i explícitament una reflexió sobre si mateixa i per extensió sobre la pràctica artística en general, i tot i que abocar esforços sobre la pràctica no suposa pas l'abandonament de la teoria? O bé opines que ambdós aspectes són ara igualment importants i urgents i que per tant no cal cercar la prioritat d'un dels dos aspectes sobre l'altre? Pots matisar una mica la resposta?

5.- L'"art conceptual" preten sustreure's a les connotacions i implicacions idealistes que comporta, nolens volens, la pràctica artística tradicional. Un dels mitjans n'és, per exemple, la posta en evidència del procés de treball artístic i la reflexió sobre aquest procés. El concepte "reflexió" és molt utilitzat per vosaltres. No consideres, però que molt sovint, al plantejament dels diversos aspectes de l'actual pràctica "conceptual", el terme "reflexió" encobreix o connota el concepte de "meditació", és a dir, reflexió entesa i practicada en un sentit gairabé idealista, metafísic i tautològic (l'"art", en tant que abstracció, convertit en objecte de "reflexió"; els treballs, les propostes de treball, les accions, valorades a vegades en tant que objecte d'una "reflexió" de caire metafísic), i no estrictament analític, ni científic, ni materialista (com ho és la reflexió orientada a l'anàlisi materialista de l'art i el seu entorn, per tal de desmarcar-se, contradictoriament i evolutivament, de la funció assignada tradicionalment a l'art i a l'artista)?

5.1.- Si consideres que, molt sovint, la citada connotació idealista no és aliena als actuals plantejaments de la pràctica "conceptual", creus que aquest aspecte idealista es fa evident, almenys en certs casos, la vostra pràctica? De quina manera, en quins trets es fa evident? És a dir, quines són les característiques idealistes de l'actual pràctica "conceptual"?

5.2.- Si admets l'existència de característiques idealistes a l'actual pràctica "conceptual", opines que són l'efecte de l'influència, no superada, de l'aspecte metafísic i quasi místic de les darreres tendències artístiques, aspecte que cristalitzà en el "minimal art", "art pobre", etc..., i que ha estat vàlid, tot i la seva ineluctable càrrega idealista, en la mesura que contribuí al buidat de la transcendència de l'art i de l'objecte artístic?

5.3.- Si admets l'existència d'aspectes idealistes a la vostra pràctica, creus que el fet de plantejar-se la problemàtica de com superar-los i d'actuar en conseqüència pot comportar una rectificació d'alguns dels trets peculiars de l'actual pràctica "conceptual", rectificació i superació no en sentit regressiu, sinó en el sentit d'una evolució cap a noves propostes i nous plantejaments? O bé creus que els aspectes idealistes, sota els actuals condicionaments socials, són inherents a tota pràctica artística?

6.1.- No et sembla que a l'actual pràctica "conceptual", diversificada i heterogènia, però amb uns trets comuns, hi ha en part una mena de pseudo-mística de la nimietat, de la gratuïtat, de la futilesa, de l'experimentació merament enginyosa, etc.? O bé consideres que els trets idealistes de la vostra pràctica són uns altres? Quins?

6.2.- Es diu que l'"artista" "conceptual" reflexiona sobre el procés artístic a partir i a través de disciplines alienes a la seva pràctica específica. No opines, però, que actualment la vostra reflexió es produeix a partir i a través d'un eclecticisme diluït, que es reflexa a la pràctica en un espontaneisme més o menys enmascarat que implica el perill d'una repetició matisada només per l'enginy? És a dir, no creus que a la reflexió o anàlisi que vol comportar la vostra pràctica cal seleccionar les més adients entre totes les disciplines possibles i optar per les que aportin més instruments concrets d'anàlisi?

7.- Hi han a la vostra pràctica actual aspectes colonitzats? Quins?

7.1.- Acceptes o modificaries, i en quin sentit, la següent definició de colonització: l'efecte d'una influència, no assimilada ni verificada, aliena als condicionaments socials de la societat a la que pertany qui la rep.

8.- Opines que l'"art conceptual", en certs aspectes, ha arribat o està a punt d'arribar a un "impasse"? En quins aspectes? O opines que l'"art conceptual" és de per si un art d'"impasse" i que justament en això radica la seva validesa? Creus que cal evitar o superar l'"impasse", o no?

8.1.- En el cas que la teva resposta a l'anterior pregunta sigui més o menys positiva, com creus que es pot evitar o superar l'"impasse", és a dir, quin o quins aspectes penses que cal treballar més: per exemple, optar per instruments concrets d'anàlisi i per tant rectificar la pràctica; portar a les últimes conseqüències la pràctica actual; la contestació; l'experimentació; la recerca de nous receptors en capes socials distintes de les habituals, etc..

9.- Que penses que és més urgent d'efectuar, mitjançant la vostra pràctica, ara com ara: la contestació a través, per exemple, de la gratuïtat, o l'absurd o la nimietat com a revulsiu, o l'experimentació o recerca de nous camps i possibilitats artístiques, tot i tenint en compte que l'experimentació comporta ja una contestació de l'art tradicional? Explica, si ho creus convenient, el perquè de la teva resposta.

9.1.- Quant a la pràctica teòrica (textos teòrics, manifestos, polèmiques, debats, intervencions, etc...), quins creus que han de ésser, ara, els objectius i els destinataris principals de les anàlisis, denúncies, argumentacions, etc... la crítica, galeries i "marchands", certes capes de l'elite culturalitzada, el públic en general, etc.?

9.2.- Creus que cal rectificar els criteris que fins ara heu seguit quant a la difusió de textos, participació i incidència en manifestacions artístiques, incitació i intervenció en polèmiques, etc... etc...? Quines iniciatives generals creus que caldria pendre?

10.- Tot i que, per a que la vostra pràctica assoleixi una incidència social, és prioritària, ara com ara, i en tant que primer pas, que no exclou altres possibilitats, la necessitat de qüestionar i contestar els hàbits, esquemes i interessos de l'àmbit artístic i cultural, no penseu que seria convenient, per al desenvolupament de la vostra pràctica, la recerca, paral·lela a, i complementària amb, l'objectiu anterior, de receptors i participants pertanyents a capes socials populars, recerca que es podria fer aprofitant l'experiència de les tentatives hagudes en aquest sentit i mitjançant la participació en actes culturals arranats per les organitzacions de barris populars? Creieu que el contacte amb capes socials populars obriria noves perspectives per a la vostra pràctica i donaria lloc a noves iniciatives de cara a la participació del públic a les vostres accions, les quals es modificarien d'acord amb la dialèctica establerta entre la gent provinent d'una classe social diferent a l'habitual i les vostres accions?

10.1.- Quins trets, positius i negatius, pots assenyalar a les dites experiències amb capes socials populars, de les què en tinguis coneixença?

11.- Quines qüestions i preguntes hi afegiries a aquesta enquesta de cara a clarificar els diversos aspectes de la pràctica i la teoria de l'"art conceptual"?